

Bài 7. CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN SỰ PHÁT TRIỂN VÀ PHÂN BỐ NÔNG NGHIỆP

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài học, HS cần :

– Nắm được vai trò của các nhân tố tự nhiên và kinh tế – xã hội đối với sự phát triển và phân bố nông nghiệp ở nước ta.

– Thấy được những nhân tố này đã ảnh hưởng đến sự hình thành nền nông nghiệp nước ta là nền nông nghiệp nhiệt đới, đang phát triển theo hướng thâm canh và chuyên môn hoá.

– Có kĩ năng đánh giá giá trị kinh tế các tài nguyên thiên nhiên.

– Biết sơ đồ hoá các nhân tố ảnh hưởng đến sự phát triển và phân bố nông nghiệp.

– Liên hệ được với thực tiễn ở địa phương.

II – MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẦN CHÚ Ý

– GV nên yêu cầu HS đọc lại ở nhà những phần đã được học ở Địa lí lớp 8 về đặc điểm tự nhiên Việt Nam. GV cũng cần tìm ra các phương pháp gợi mở để HS tái hiện được các kiến thức đã học ở lớp 8, một mặt để phát huy tính tích cực học tập của HS, mặt khác để củng cố tư duy địa lí ở HS : khi học Địa lí, không chỉ để nắm được các đặc điểm của tự nhiên, các quy luật vận động của tự nhiên, mà còn phải biết được ý nghĩa kinh tế của các tài nguyên này.

– Trong phần I, GV cần nắm vững rằng các nhân tố tự nhiên tạo cơ sở, nền tảng cho sự phân bố nông nghiệp, do nó tạo tiềm năng và ảnh hưởng rất lớn đến việc lựa chọn các cây trồng, vật nuôi phù hợp với từng vùng sinh thái nông nghiệp, cũng như hiệu quả của sản xuất nông nghiệp.

– Trong phần II, GV cần nhấn mạnh đến vai trò trung tâm của các chính sách kinh tế – xã hội tác động đến sự phát triển và phân bố nông nghiệp, vai trò ngày càng tăng của công nghiệp đối với nông nghiệp và tác động của yếu tố thị trường.

III – CÁC PHƯƠNG TIỆN DẠY HỌC CẦN THIẾT

– Bản đồ địa lí tự nhiên Việt Nam.

– Bản đồ khí hậu Việt Nam.

IV – GỢI Ý TIẾN TRÌNH DẠY BÀI MỚI

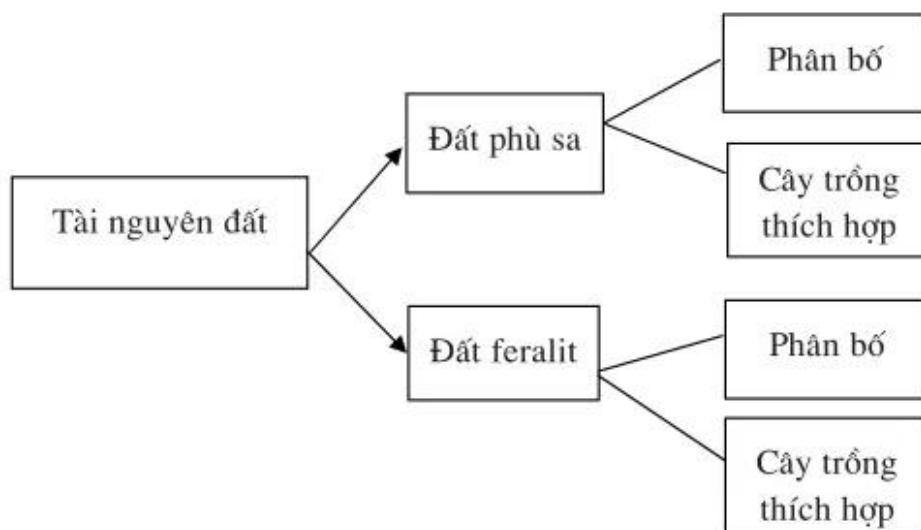
1. Gợi ý dạy mục I : Các nhân tố tự nhiên

Khi dạy mục này nên tiến hành sơ đồ hoá và tổ chức HS tham gia hoàn thiện các khung sơ đồ do GV đưa ra. Trong quá trình thao tác sơ đồ, cần tránh đơn giản hoá quá mức.

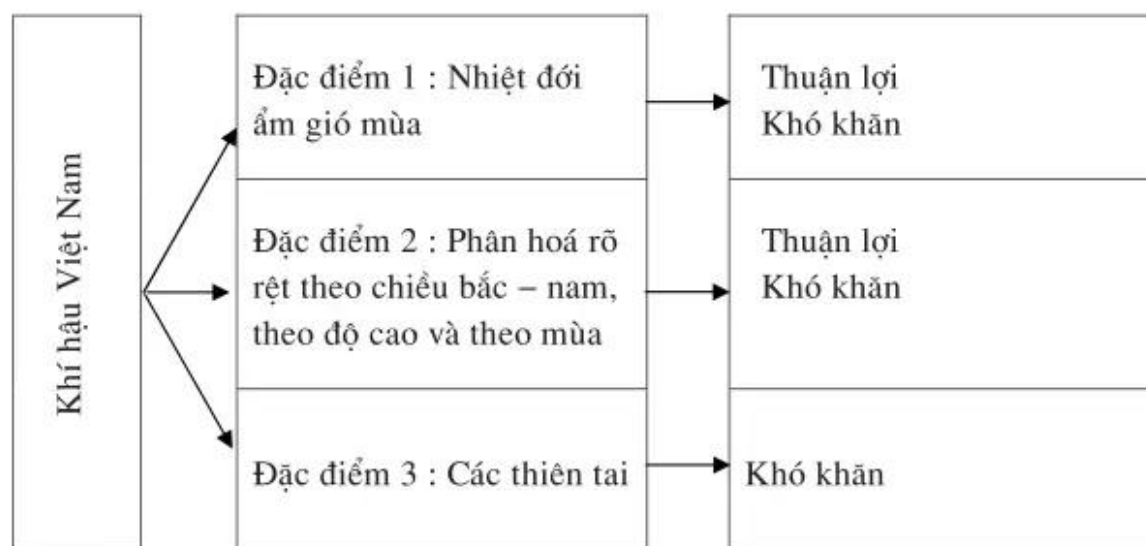
Khi giảng về *Tài nguyên đất*, GV cần nhấn mạnh đất là tài nguyên vô cùng quý giá, là tư liệu sản xuất không thể thay thế được của ngành nông nghiệp. Tài nguyên đất ở nước ta khá đa dạng, trong đó có hai nhóm đất cơ bản là đất phù sa và đất feralit. Tài nguyên đất ở đây được đánh giá theo giá trị sử dụng cho mục đích nông nghiệp.

GV nên hướng dẫn HS tham khảo các lược đồ tự nhiên Tây Nguyên (hình 28.1), Đông Nam Bộ (hình 31.1), Đồng bằng sông Cửu Long (hình 35.1) để hiểu thêm về sự phân bố đất badan, đất phù sa cổ (đất xám), đất phèn, đất mặn được đề cập trong bài.

Có thể sơ đồ hoá để tóm tắt tài nguyên đất dưới dạng sau :

Khi giảng về *Tài nguyên khí hậu*, GV có thể sử dụng hình thức thảo luận nhóm để HS hoàn thiện các sơ đồ do GV đưa ra, chẳng hạn, để trả lời các câu hỏi về đặc điểm khí hậu của nước ta.

Khi giảng về *Tài nguyên nước*, GV có thể cho HS đọc phân kênh chữ của mục này. Câu hỏi : "Tại sao thuỷ lợi là biện pháp hàng đầu trong thâm canh nông nghiệp ở nước ta" là một câu hỏi đòi hỏi phải suy nghĩ sâu, và có thể coi như là sự "láy lại" các ý đã nêu ở trong bài. Có thể thấy các lí do chính sau đây :

- Chống úng, lụt trong mùa mưa bão.
- Đảm bảo nước tưới trong mùa khô.
- Cải tạo đất, mở rộng diện tích canh tác.
- Tăng vụ, thay đổi cơ cấu mùa vụ và cơ cấu cây trồng.

Kết quả là sẽ tạo ra được năng suất cây trồng cao và tăng sản lượng cây trồng.

2. Gợi ý dạy mục II : Các nhân tố kinh tế – xã hội

GV có thể lấy nhân tố chính sách làm trung tâm trong mô hình tóm tắt. Từ đó để thấy được yếu tố chính sách đã tác động đến việc :

- Khơi dậy và phát huy các mặt mạnh trong con người lao động.
- Hoàn thiện cơ sở vật chất kĩ thuật.
- Tạo ra các mô hình phát triển nông nghiệp thích hợp.
- Mở rộng thị trường và ổn định đầu ra cho sản phẩm.

V – GỢI Ý GIẢI BÀI TẬP VÀ TRẢ LỜI CÂU HỎI KHÓ

Câu hỏi 2 : Sự phát triển và phân bố công nghiệp chế biến có ảnh hưởng đến sự phát triển và phân bố nông nghiệp ở chỗ :

- Tăng giá trị và khả năng cạnh tranh của hàng nông sản.
- Thúc đẩy sự phát triển các vùng chuyên canh.
- Nâng cao hiệu quả sản xuất nông nghiệp.

Có thể nói một cách vắn tắt : Nông nghiệp nước ta không thể trở thành ngành sản xuất hàng hoá nếu không có sự hỗ trợ tích cực của công nghiệp chế biến.